

Rákospalota első hét gyógyszertára

Horváth Csaba

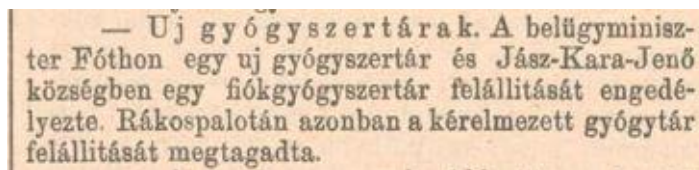
Jelen írás az első hét rákospalotai gyógyszertárról fellelt adatokat forgalja össze.

1882-ben találkozunk az első kérelemmel és mindjárt annak elutasításával. Ez így ment éveken át:

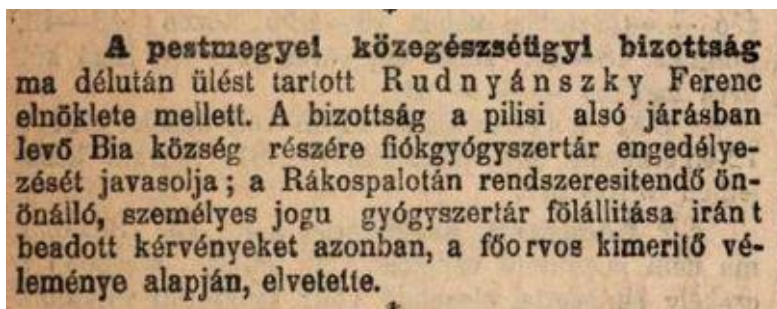
ásványtani osztály legutolsó termében. — **Új gyógyszertárak Pestmegye területén.** Buda-Eörs, Rákospalota, Fóth, Ócsa és Kerekegyhaza már régebben folyamodtak Pestmegye képviselőjéhez az iránt, hogy a nevezett községekben gyógyszertárak felállítását engedélyezze. A megye a kérvények tárgyában a törvény által előírt tárgyalásokat megejtette, a szomszédos községekben levő gyógyertárak tulajdonosait kihallgatta s az így felszerelt kérvényeket a f. hó 21-én tartandó közgyűlés elé fogja terjeszteni. — **Telefonikus összeköttetést**

1. ábra: Pesti hírlap 1882. 03. 18.; 4. évf. 77. szám, 6. o.

— Új gyógyszertárak. A belügyminiszter Fóthon egy új gyógyszertár és Jász-Kara-Jenő községben egy fiókgyógyszertár felállítását engedélyezte. Rákospalotán azonban a kérelmezett gyógytár felállítását megtagadta.

2. ábra: A Hon 1882. 05. 13.; 20. évf. 131. szám, 2. o.

A pestmegyei közegészségügyi bizottság ma délután ülést tartott Rudnyánszky Ferenc elnöke mellett. A bizottság a pilisi alsó járásban levő Bia község részére fiókgyógyszertár engedélyezését javasolja; a Rákospalotán rendszeresítendő önálló, személyes jogu gyógyszertár felállítása iránt beadott kérvényeket azonban, a főorvos kimerítő véleménye alapján, elvetette.

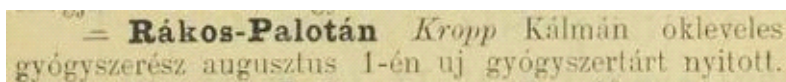
3. ábra: Pesti Hírlap 1887. 04. 14.; 9. évf. 102. szám, 12. o.

343. Tárgyaltatott a bizottmány és a tanács 17,188/1887. eln. sz. előterjesztése, Kropp Kálmánnak és társainak a tisztviselő telepen gyógyszerertár felállítása iránti kérvényére.

A tisztii főorvosnak a közegészségügyi bizottmány által elfogadott javaslata alapján a tanács előterjesztéséhez képest kimondja a közgyűlés, hogy Budapest főváros X. kerületében a tisztviselők telepén egy új gyógyszerertárnak felállítására szükség nincsen és ennek felállítása által a VIII. ker. práter- és Illés-utczák sarkán csak hónapokkal ezelőtt megnyitott új gyógyszerertár fennállása veszélyeztetnék, miért is az e részbeni folyamodványokat a nagyméltóságú magyar királyi belügyminister urhoz elutasító javaslattal felterjeszteni határozza.

4. ábra: Budapest Főváros Közgyűlésének jegyzőkönyvei 1889. 03. 14.

Kropp Kálmán, ahogy látható mielőtt Rákospalotára került volna Kőbányán próbált patikát nyitni.

5. ábra: Váci Közlöny 1891. 08. 09.; 13. évf. 32. szám, 3. o.

Végül 1891-ben mégiscsak megnyílt az első patika, ami a “Megváltóhoz” nevet kapta és a Fő úton működött, ahol ma is áll.

Rohamosan nőtt a nagyközség létszáma, így hamar megmutatkozott, hogy egy patika kevés, illetve már jelentős távolságok alakultak ki a községben, amely távolságok szintén megkövetelték az új patikák nyitását.

A második gyógyszerertár a József főherceg nevet viselte.

A belügyminister Rákos-Palotán második önálló gyógyszerertár felállítását engedélyezte, s a felállítás jogát Szel Manó okleveles gyógyszerésznek adományozta. (52,150/900. sz.)

6. ábra: Belügyi Közlöny 1900. 06. 14.; 10. szám, 247. o.

— (Zsibvásár patikajogokkal.) Ezek hosszú sora óta folyamodtak már a gyógyszerészsegédek a főváros határában fekvő Rákospalotára második patikáért. A miniszteri engedelem azonban sokáig késett, míg végre a gyógyszerészi hivatalos lap mai száma hírül adhatta, hogy a rákospalotai jogot Szél Manó zsidó gyógyszerész, az újpesti patika bérlője nyerte el. Szél-nek, úgy halljuk, egy befolyásos zsidó képviselő hajtotta kezére a jogot, amelyre kivüle vagy huszonnégy vagyontalan — keresztény gyógyszerészsegéd is pályázott. Ha csupa zsidó folyamodott volna is e jelentékeny vagyont érő patikáért, akkor sem lett volna szabad Szél Manónak ezt a jogot megadni. Ugy tudjuk, hogy a jog nyertese vagyonos fiatalember, aki diplomát csak 1891-ben kapott. Már pedig a gyógyszerterek engedélyezéséről szóló 1876. évi XIV. törvénycikk 16. fejezetének harmadik bekezdése világosan kimondja, hogy a jogosítványt a jobb minősítvénnyel bíró folyamodónak kell adni. Jelen esetben a folyamodók 80 százaléka idősebb, mint Szél Manó, egy sem volt még gyógyszerter-bérlő (tehát a saját gazdája) valamennyi vagyontalan s hosszú éveken által nehéz szolgálatban töltötte idejét. Így szárazan elmondván a dolgot érthetlenné látszik annyi sok érdemes keresztény folyamodónak a mellőzése. Mi azonban, akik régtől éber figyelemmel kísérjük a kazárok portálását, nagyon természetesnek találjuk a rákospalotai jogadományozásnak illetén megoldását. Az illető zsidó képviselő állásából kifolyólag már a közelmúltban is szerzett patikajogot Erzsébetfalván egy másik hitsorsosának, amidőn ugyancsak egy csomó keresztény embert szorítottak ki a porondról. Maga a gyógyszerter-i jogok adományozásának mai formája egy nagy anakronizmus, amely sürgősen alapos revízióra vár. De sokáig nem tanácsos késni vele, mert a gyógyszerész-segédek száma máris veszedelmes módon csökken. Aki csak szerét teheti otthagyja e pályát, melyen úgy sem boldogulhat. Kiszámíthatatlan következményekkel járna, ha Szél Kálmán a hanyatló gyógyszerészi pálya mizériáin alapos reformok helyett kazár invázióval óhajtna segíteni. Ez a gyógyszerészet teljes csődjét jelentené.

7. ábra: Alkotmány 1900. 06. 08.; 5. évf. 135. szám 8. o.

Azt tudni kell, hogy a jogokat lehetett adni-venni. A fenti cikkben éppen azt sérelmezik, hogy korrupció révén jutott Szél Manó patikajoghoz. Ez a "József főhercegről" elnevezett patika a Károlyi-Bocskai utca sarkán nyílt meg.

Ezt a patikát 1904 körül Trstyánszky Károly gyógyszerész veszi át, tőle pedig Fried Sándor veszi meg 1906-ban.

Rákospalota (József főherceg) Trstyánszky Károlyról *Fried Sándorra* (62,303/1906.

8. ábra: Belügyi Közlöny 1906. 08. 19.; 35. szám 356. o.

A mai Rádda Barnen és Bocskai utcák sarkán áll a ház még mindig (Bocskai u. 33. majd 51.). 1934-ből Dániel Sándor a gyógyszerész volt a tulajdonosa. Közvetlenül a II. Világháború után Jeszenszky Béla vezette a patikát. Ekkor Szabadság Gyógyszertár volt a neve. 1950-ig bizonyosan működött, de utána róla nincs adat; elmondások szerint az 1980-as évekig üzemelt.

A Niedermann Intézet elkészülte után megkapta a saját patika működtetéséhez a jogot. Egy ekkora intézmény nem maradhatott gyógyszerek nélkül. Ekkor még Pestújhely nem vált le Palotáról, az csak később 1909-ben valósult meg.

30. sz.

BELÜGYI KÖZLÖNY.

237

Házi gyógyszertár engedélyezése.

Rákospalota dr. Niedermann Gyula magánelmegyógyintézetének (40,767/1905. B. M. sz.)

9. ábra: Belügyi Közlöny 1905. 07. 16.; 30. szám, 237. o.

1913-ban a patika bezárt. Az intézmény 1912 után kórház lett, a Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztosító Pénztár és az Országos Pénztár Munkáskórháza, majd OTI Dr. Vass József Munkáskórház néven.

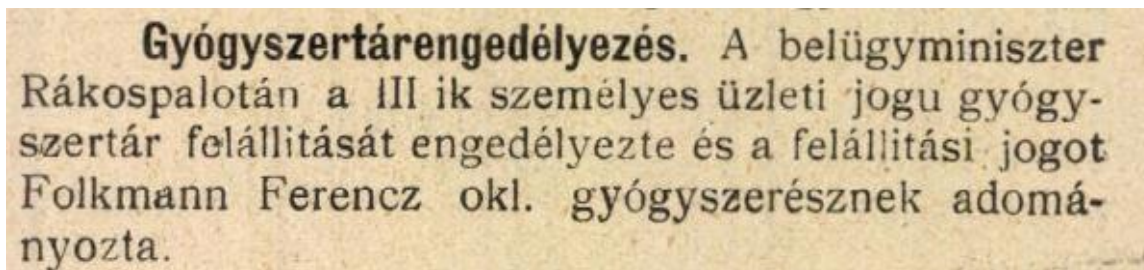
Házi gyógyszertár megszűnése.

A Pestújhely községben létezett magán elmegyógyintézet kebelében fennállott házi gyógyszertári jog megszűnt. (198,857/1912. B. M. sz.)

10. ábra: Belügyi Közlöny 1913. 03.09.; 10. szám, 67. o.

1945 után a Vörös Hadsereg használatába került. 1985-ben új szárnyat építettek. 1991-ben hagyták fel és ürítették ki a szovjetek. Sajnos a főváros azóta sem rendezte a kórház sorsát, talán a kerület fog tudni neki funkciót és anyagiakat találni. A legkorábbi épületek a szecesszió, míg az 1932-35 közt épült szárny a bauhaus vonásait hordozzák magukon.

A harmadik gyógyszertár Zrínyi Ilona nevét vette fel és 1911-től üzemelt.

Gyógyszertárengedélyezés. A belügyminiszter Rákospalotán a III-ik személyes üzleti jogu gyógyszertár felállítását engedélyezte és a felállítási jogot Folkmann Ferencz okl. gyógyszerésznek adományozta.

11. ábra: PPSK Vármegye Hivatalos Lapja 1911. 07. 13.; 9. évf. 28. szám, 332. o.

Személyjogú gyógyszertár átruházása.

Rákospalota :»Zrínyi Ilona« Folkmann Ferenczről Müller Vilmosra (109,501/1912. B. M. sz.).

12. ábra: Belügyi Közlöny 1912. 08. 18.; 35. szám, 322. o.

A patika a Rákos út 68. szám alatt volt. Müller életrajza szerepel a Szmodits László – Dobson Szabolcs által írt "A magyarországi zsidóság és a gyógyszerészet 1945-ig c. munkában (megjelent: 2014-ben). Szintén 1943 az utolsó említési dátum, amíg Mülleré a patika. Müller Vilmos a Magyar Gyógyszerész Egyesület alelnöke volt. Utána Molnár István vitte, majd 1950-ben már államosították. Jelenleg is üzemel, Sztráda Gyógyszertár néven.

A **Madonnához címzett negyedik gyógyszertár** az Istvántelki út 2. szám alatt volt egészen 1943-ig, Miklós Aladár ekkor hunyt el. 1950-ig a fenti címen működött, majd, hogy Istvántelket Újpesthez csatolták és az utcaszámozást megfordították az Istvántelki út 73-as számot kapták. A legutolsó adat a működésére vonatkozólag 1971-ből való a Gyógyszerészeti Évkönyvből való.

Új gyógyszertár Rákospalotán. A belügyminiszter Rákospalota községben a IV-dik patika fölállítását engedélyezte és a fölállítás jogát Varga Pálnak adományozta.

13. ábra: Rákos Vidéke 1913. 06. 29.; 13. évf. 26. szám, 6. o.

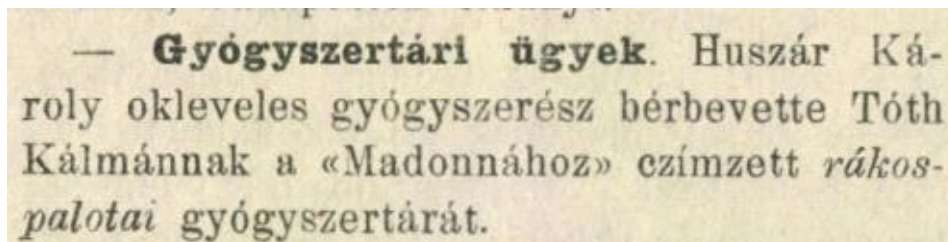
Gyógyszertárak.

Személyjogú gyógyszertárak átruházása.

Az alsóárpási gyógyszertár személyes üzleti jogosítványa *Schönberger* Hermannról *Péterffy* Istvánra átruházott. (32,228/1918. B. M. sz.)

A »*Madonnához*« címzett *rákospalotai* gyógyszertár személyes üzleti jogosítványa *Varga* Pálról *Tóth* Kálmán okl. gyógyszerészmesterre ruházott át. (33,249/1918. B. M. sz.)

14. ábra: Belügyi Közlöny 1918. 05. 19.; 20. szám, 437. o.

— Gyógyszertári ügyek. Huszár Károly okleveles gyógyszerész bérbevette Tóth Kálmánnak a «Madonnához» címzett *rákospalotai* gyógyszertárát.

15. ábra: Gyógyszerészi Közlöny 1918. 06. 23.; 34. évf. 25. sz., 349. o.

Wimmer Jenőről Vajna Hugó okl. gyógyszerészmesterre, a «Madonnához» címzett *rákospalotai* gyógyszertár személyes üzleti jogosítványát Tóth Kálmánról Miklós Aladár okl. gyógyszerészmesterre, a «Reményhez» címzett *ceglédi* gyógyszertár személyes üz-

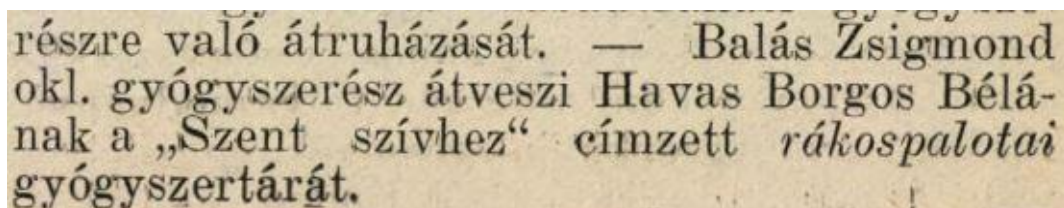
16. ábra: Gyógyszerészi Hetilap 1920. 02. 29.; 59. évf. 2990. szám, 129. o.

Az ötödik gyógyszertár a Szent Szív címet viselte és a Szentmihályi út 15. szám alá került. A gyógyszerész pontos neve Havas Borgos Béla volt.

IV. Személyi és egyéb hírek.
Gyógyszertár engedélyezés. Munkaügyi és népjóléti miniszter úr Rákospalota községben az V-ik gyógyszertár felállítását engedélyezte és felállítási jogát *Havas Béla* okl. gyógyszerésznek adományozta.

17. ábra: PPSK Vármegye Hivatalos Lapja 1923. 02. 08.; 21. évf. 7. szám, 96. o.

részre való átruházását. — Balás Zsigmond okl. gyógyszerész átveszi Havas Borgos Bélának a „Szent szívhez“ címzett *rákospalotai* gyógyszertárát.

18. ábra: Gyógyszerési Közlöny 1925. 06. 28.; 41. évf. 9. szám, 175. o.

1929-ben 39. életévében meghal viski Balás Zsigmond. Neje viszi tovább a patikát. 1928-tól Szentmihályi út 25. lett a cím a házszámok módosítása következtében. 1947-ben a Kiss Ernő u 47. a cím, innen tudható, hogy a mai Szentmihályi út 11-es házban volt a patika (időközben a Szentmihályi út eleje új neveket kapott, legutóbb Illyés Gyuláét). 1948-ban Görög József vitte a patikát. A patikáról 1949 után nincs adat.

A **hatodik gyógyszertár** címe 1938-ban Dembinszky u. 25 volt. Radimetzky Antal 1964-ben hunyt el, akkor címe Széchenyi út 3. volt. 1939-ben már Mátyás Királyról volt elnevezve a patika. A gyógyszertár pár évvel ezelőtt szűnt meg.

Gyógyszertár engedélyezés.

A belügyminiszter megengedte, hogy *Rákospalota* megyei városban új, (a VI-ik) gyógyszertár állíttassék fel és annak személyes üzleti jogosítványát *Radimetzky* Antal okl. gyógyszerésznek adományozta. — Rákospalota lakosainak száma a legutóbbi népszámlálás szerint 42,949. A mostani, hatodik gyógyszertárt megelőzőleg, tíz év előtt történt ott a legutóbbi gyógyszertár-engedélyezés. Az új jognyertes kora 51 év; legutóbb *Radimetzky* Zoltán egercsehi gyógyszertárában működött mint munkatárs.

19. ábra: Gyógyszerési Közlöny 1933. 07. 08.; 49. évf. 20. szám, 380. o.

A **hetedik gyógyszertár** a Szent Erzsébet nevet kapta és cca. a 2000-es évekig fennállott a Wágner Manó tér (legújabb nevén Géza fejedelem tér) 1. szám alatt.

Gyógyszertár-engedélyezés.

A belügyminiszter megengedte, hogy Rákospalotán, a Pongrácz-úti részen, új gyógyszertár állíttassék fel és annak személyes üzleti jogosítványát *Koros István* okl. gyógyszerésznek adományozta. Rákospalota lakosságának száma a legutóbbi népszámlálás szerint 42.949. A most engedélyezett gyógyszertár ott a VII-ik. A hatodik gyógyszertárt tavaly engedélyezte a miniszter. A jognyertesről mindössze annyit sikerült megtudnunk, hogy 40 éves és a világháborúnak ötvenszázalékos rokkantja.

20. ábra: Gyógyszerészi Közlöny 1934. 04. 21. (50. évf. 16. szám 263. o.)

